

Over Brains & Beyond

Welkom bij Brains & Beyond – jouw gids door de wereld van hoogbegaafdheid en het hoger onderwijs!

Ontdek verhalen van gelijkgestemde studenten en HB specialisten en laat je inspireren door praktische tips.

Of je nu student bent op zoek naar herkenning of een begeleider/ouder/verzorger die effectieve ondersteuning zoekt; Brains & Beyond biedt verhalen, inzichten en kennis.

Stap in deze wereld en ontdek de (on)mogelijkheden van hoogbegaafdheid in het academische leven.

Zie deze gids als 'magazine'. Hij is bedoeld om je te informeren, maar voel je vrij om de stukken te lezen waar jouw behoeften liggen. Je hoeft niet elk artikel te lezen om het verhaal te begrijpen.

Colofon

Auteur: Marjorein van Houten

Redactie: Marjorein van Houten & Ellen Klaver (www.ellen-klaver.nl)

Vormgeving: Marjorein van Houten

ISBN: 9789403736877

Marjorein van Houten

ECHA Specialist in Gifted Education/ Hoogbegaafdheid specialist

THEBELOVEDGIFTED@OUTLOOK.COM

Copyright Maart 2024: Marjorein van Houten.

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze gids mag worden gereproduceerd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Voor aanvragen om toestemming of verdere informatie kunt u contact opnemen met Marjorein van Houten. Dank u voor uw respect voor het intellectuele eigendom en het delen van kennis.

Deze gids over hoogbegaafdheid is met uiterste zorgvuldigheid samengesteld en gebaseerd op uitgebreid onderzoek en ervaring. Ondanks alle inspanningen kunnen er echter fouten of onvolledigheden zijn opgetreden. De auteur aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten, onjuistheden of schade die voortvloeit uit het gebruik van de informatie in deze gids. De informatie in deze gids is bedoeld voor algemene informatieve doeleinden en vormt geen vervanging voor professioneel advies. De lezer wordt aangemoedigd om zelfstandig aanvullend advies in te winnen en kritisch te evalueren of de verstrekte informatie geschikt is voor hun specifieke situatie. De auteur is echter niet verantwoordelijk voor geleden schade, van welke aard ook, die voortvloeit uit of in enig opzicht verband houdt met het gebruik van of de tools of het lezen van de tekst.

De totstandkoming van deze gids heeft plaatsgevonden met medewerking van verschillende experts, auteurs en betrouwbare bronnen. Desondanks kan de auteur van de gids niet garanderen dat de informatie volledig accuraat en actueel is. Indien er sprake is van vermeende inbreuk op intellectuele eigendomsrechten of onjuiste informatie, wordt de lezer verzocht contact op te nemen met de auteur van de gids om correcties aan te brengen. Elke mogelijke rectificatie zal met zorg en nauwkeurigheid worden uitgevoerd.

In deze gids

INHOUD

Dertien inspirerende verhalen van studenten

- Berk van der Zwaan - Het besef veranderde mijn zelfbeeld - 52
- Dominique van den End - Liever leren en lezen... - 64
- Ellen Klaver - Hoogbegaafdheid als superkracht - 88,89
- Femke van Ingen Schenau - Mijn geheugen is honderdduizend terabyte - 12
- Jeroen Bax - Mag er een tandje bij? - 42,43
- Julia Pols - Geen hulp nodig? - 14
- Lindsay Stegenga - Hoogbegaafdheid als 'onontdekt terrein' - 36,37
- Maaïke Mephschen - Je plek vinden als hoogbegaafde - 79,80
- Marlinde van der Vaart - Academisch sterk zijn - 80,81
- Monique Groen - Hoogbegaafdheid op de weegschaal - 60
- Paul Stam - Een reis vol bergen en valleien - 10,11
- Petra Horinga - Navigeren als hoogbegaafde student - 30,31
- Tijn-Pieter Koopman - Studeren in de versnelling - 29,30

Achtien tools

- Eisen & wensen - Balanceren tussen opleidingseisen en studentenwensen - 28
- Balans check - Ben jij in balans? - 56
- De leerkuil - Dat is dus echt leren... - 41
- Overexcitabiliteiten - Overexcitabiliteiten van Dabrowski - 18-20
- Ervaringskaart - Paradoxen van HB studenten - 26,27
- Fouten maken - Fouten zijn niet allemaal gelijk - 54
- Handelingskaart docent - Handelingsrepertoire HB vergroten - 33
- Hoogbegaafd, ik? - Kenmerken van hoogbegaafdheid op basis van Delphi model - 8
- Hoe word je alles - Studiemodellen voor multipotentiële studenten - 72,73
- Input, output, no put - Word geen wandelend brein - 44
- Kenniskaart - Jouw weg naar floreren - 25
- Leerhonger - Leerhonger verzadigen - 57-59
- Levenspositie - Gezonde levenspositie - 63
- Profielen van perfectionisme - Van perfect tot perfecter - 50,51
- Studenten persona's - Snelle denker persona's - 12,13
- Studiehobbels - Herkenbare studiehobbels - 38,39
- Verwijten - Welke verwijten krijg jij wel eens naar je hoofd geslingerd? - 62
- Visie studie - Helder zicht, slimmer studeren - 9

Vier gedichten en één bladmuziek

- Gewoon zij - Hoogbegaafd van Geke Maes - 61
- Je mag ook verliezen van Eline & Matthijn - 55
- Jezelf zijn - Dit ben jij niet van Matthijs Oomen & Ik voel te veel van Puur Alicia - 21
- Letting Go van Nelson Mandela - 65

Zeven verhalen van HB contactpersonen bij hoger onderwijsinstellingen

- Agnes Schilder - Hanzehogeschool & NHL Stenden Hogeschool - 47,48
- Amber Damen - Hogeschool Rotterdam - 46,47
- Jos Karssies - Rijksuniversiteit Groningen - 53
- Marjolijn Rijnberg - NHL Stenden Hogeschool - 40
- Marjorein van Houten - NHL Stenden Hogeschool - 67
- Nicole van Aar-Heinsman - Hogeschool Windesheim - 22
- Simone Keijsers - Universiteit Leiden - 23,24

Dertien informatieve teksten

- Artikel - ACT & hoogbegaafdheid door Larinda Bok- van der Voet - 66
- Artikel - De vele gezichten van hoogbegaafdheid door Sima Daoud - 68,69
- Artikel - Hoogbegaafd en aan het werk door Rianne van der Ven - 90
- Artikel - Hoogbegaafd én multi-getalenteerd door Catelijne Gerlag - 70,71
- Artikel - Dabrowski's Theorie van Positieve Desintegratie - lieveling en drop-out van het begaafdheidsveld door Lotte van Lith 15-17
- Artikel - Taakinitiatie door Marjorein van Houten - 43
- Artikel - Zeer hoogbegaafd, en nu? door Noks Nauta & Mirja Post - 74-78
- Literatuurverkenning - Hoogbegaafde studenten in de literatuur door Marjorein van Houten - 82-87
- Overdenking - Het woordje 'even', zo snel als een racefiets door Natascha Santes - 49
- Overdenking - Rebel DNA op het werk door Lois Kelly - 91
- Pleidooi- Je écht thuis voelen door Edwin Hoekstra - 34,35
- Uitgelicht - Podcasts hoogbegaafdheid - 32
- Uitgelicht - Stichtingen hoogbegaafdheid - 45

Bij Brains & Beyond inspireren en ondersteunen we hoogbegaafde studenten en hun begeleiders in hun academische reis met succesverhalen, waardevolle inzichten en adviezen.

Beste lezer,

In de wereld van het hoger onderwijs komt diversiteit eindelijk meer in de schijnwerpers. Maar laten we eerlijk zijn, er is één groep die nog steeds in de schaduw staat: de hoogbegaafde studenten. Het is de hoogste tijd om hoogbegaafdheid te normaliseren in het hoger onderwijs en deze groep de erkenning te geven die ze verdient.

Hoogbegaafdheid gaat verder dan enkel een grote leerhonger; het omvat een unieke manier van denken, creativiteit, een diepgaand begrip van complexe concepten en nog zoveel meer. Helaas hebben hoogbegaafde studenten nog weleens wat hobbels te nemen in een onderwijssysteem dat niet altijd een perfect fit is.

Laten we hoogbegaafden normaliseren! Dat begint met het erkennen van hun behoeften en het optuigen van een omgeving die hun 'brein', maar ook hun 'zijn' op scherp zet. Een flexibel curriculum, persoonlijke leerroutes en opdrachten die zo ingewikkeld zijn dat zelfs Einstein zijn wenkbrauwen zou fronsen, kunnen hoogbegaafde studenten een duwtje in de juiste richting geven.

Een gezamenlijke aanpak is de sleutel. Docenten, studieadviseurs en beleidsmakers moeten de handen ineenslaan om hiervoor een omgeving te creëren. Het draait niet alleen om gelijke kansen, maar ook om het benutten van het volledige potentieel dat hoogbegaafde studenten te bieden hebben aan de samenleving.

Dus laten we samen op weg gaan naar een hoger onderwijs waarin hoogbegaafdheid wordt gezien als een super waardevolle diversiteit.

“

Bouw je mee?

Laten we samen hoogbegaafdheid normaliseren en het hoger onderwijs inclusiever maken. ”

MARJOREIN VAN HOUTEN
Hoofdredacteur
Brains & Beyond

Hoogbegaafd, ik?

Wat herken je van jezelf in onderstaande kenmerken uit het Delphi-model van Kooijman-Van Thiel uit 2008? Er is geen sprake van te weinig of te veel kenmerken, ga op je gevoel af.

Het kan helpen om een vinkje (V) te plaatsen bij wat je herkent, door te strepen wat je niet herkent, en te onderstrepen wat je (nog) niet weet.

De hoogbegaafde van binnen:

Zijn - Autonomoom	Denken - Hoogintelligent	Voelen - Rijkgeschakeerd
<ul style="list-style-type: none">• Velt eigen oordeel• Maakt eigen afwegingen• Blijft daarbij tot iets beters zich aandient	<ul style="list-style-type: none">• Zeer analytisch van aard• Matrix denken: meerdere sporen, niveaus en tijdstippen tegelijkertijd• Metacognitie: nadenken over de matrix zelf• Patroonherkenning• Gemakkelijk afwisselen tussen divergeren en convergeren• Groot associatievermogen• Goed geheugen	<ul style="list-style-type: none">• Veel emoties tegelijkertijd• Soms zoveel dat afsluiten nodig is• Sterk verweven• Genuanceerd en kleurrijk

De hoogbegaafde in relatie tot de maatschappij:

Willen - Gedreven en nieuwsgierig	Doen - Scheppingsgericht	Waarnemen - Hoogsensitief
<ul style="list-style-type: none">• Veel willen• Het liefst meteen• Telkens weer iets nieuws• Leergierig, willen ontdekken• Vastbijten• Heel ver doorgaan• Gemakkelijk in een flow	<ul style="list-style-type: none">• Altijd, en met veel plezier bezig met het maken van iets: model, proces, theorie, plan, techniek, methode, analyse, overzicht, uitvinding, verbetering, spel, idee, product, puzzel, schilderij, muziekstuk, denkwerelden, structuren, verhalen, beelden	<ul style="list-style-type: none">• Gradueel ander neurologisch systeem: meer, dunnere en snellere zenuwuiteinden, meer en snellere synapsen, brein op meerdere plaatsen tegelijkertijd actief• Alles komt tegelijkertijd, in volle nuance, heel precies, met volle lading binnen

De hoogbegaafde in relatie tot de maatschappij:

Snel	Creatief	Intens	Complex
<ul style="list-style-type: none">• Snel in alle facetten van hun existentie	<ul style="list-style-type: none">• Vindingrijk• Origineel• Ongewone dingen bedenken• Leggen ongewone verbanden en vinden dat ook leuk om te doen• Creatief in denken• Creatief in willen• Creatief in doen	<ul style="list-style-type: none">• Grote heftigheid• Alle knoppen van voelen, denken en willen staan op tien en uitzetten is lastig	<ul style="list-style-type: none">• Zit complex in elkaar• Functioneert complex• Kan een grote complexiteit aan• Veelzijdig• Alleen het autonome zijn is niet complex

Helder zicht, slimmer studeren

Weet jij wat jouw visie op studeren is? Hieronder staan een paar uitspraken die verschillende visies op de studie en studeren weergeven. Kies steeds de uitspraak die het beste past bij jouw kijk op de zaken. Onderstaande tool kan je als praatplaat gebruiken. Ready, set, choose!

Het volgen van een studie doe ik uit plichtsbesef; omdat het moet.		Het volgen van een studie doe ik vanuit mezelf; omdat ik het wil.	
Studeren staat voor structuur en regelmaat.		Studeren vraagt flexibiliteit en mobiliteit.	
Studeren levert mij studiepunten op.		Studeren levert mij voldoening op.	
Studeren is voor mij een verplichting.		Studeren is iets wat ik wil.	
Studeren kan leiden tot demotivatie, ziekte, stress, burn-out.		Studeren kan leiden tot productiviteit, zelfrespect, loyaliteit, creativiteit.	
Het volgen van een studie geeft mij status.		Het volgen van een studie is een stimulans voor mijzelf.	
Voldoening vanuit mijn studie is geen must.		Voldoening vanuit mijn studie is een absolute voorwaarde.	
Ik studeer om te leven.		Ik leef om te studeren.	
De opleiding bepaalt mijn studieschema.		Ik bepaal zelf mijn studieschema.	
Studie geeft mij houvast.		Studie geeft mij inspiratie.	
Studeren doe je vooral samen.		Studeren doe je vooral alleen.	
Mijn studie is mijn sociale leven.		Mijn studie biedt mij sociale contacten.	
Niet studeren is voor mij geen optie.		Niet studeren is voor mij een optie.	
Mijn studie bepaalt voor 80% de invulling van mijn leven; ik doe niet veel naast mijn studie.		Naast mijn studie doe ik veel andere dingen; mijn studie bepaalt voor 50% de invulling van mijn leven.	
Studeren is leuk!		Studeren is niet leuk!	

Stof tot nadenken:

- Welke opvatting verraste je? En waarom?
- Zeggen de keuzes iets over het soort studie dat je gekozen hebt of wilt gaan kiezen?
- In hoeverre weerspiegelen jouw opvattingen het type studie en de uitdagingen waarmee je wordt geconfronteerd?
- Zou je één of meerdere opvattingen in de lijst willen veranderen? Welke? Welke reden heb je daarvoor? Waarin zou je het veranderd willen zien?

Dus, je hebt zo je ideeën over studeren, hè?

Nou, die gedachten van jou kunnen behoorlijk wat invloed hebben op hoe je je gedraagt tijdens het studeren, je motivatie en hoe je omgaat met de ups en downs van het leerproces. Sommige opvattingen kunnen ervoor zorgen dat je alles geeft en succes boekt, terwijl andere opvattingen juist je leerproces belemmeren. Met wie wil je hierover doorpraten?

De oorspronkelijke uitspraken, initieel gericht op werknemers in het kader van werk, is herschreven door Marjorein van Houten. De bron van de uitspraken is afkomstig uit "Coach Approach, 40 Coach Activiteiten" geschreven door Annelies Vermeulen, Susanne de Vries en Jan Stans (2017).

Een reis vol bergen en valleien

Als hoogbegaafde in het onderwijs zijnde, is het voor mij een reis vol bergen en valleien, maar ook een bron van inspiratie en groei. Op de universiteit, waar leeftijdsverschillen en verschillende verwachtingen tussen mijn medestudenten en mij soms ernstig kunnen botsen, heb ik een manier gevonden om te gedijen te midden van al die diversiteit.

PAUL STAM (17)
OPLEIDING: ERASMUS UNIVERSITY COLLEGE

Vervreemding en hoogbegaafdheid gaan al mijn academische leven lang hand in hand. Zeker nu, op de universiteit, merk ik hoe groot de afstand in leeftijd en verwachtingen tot mijn peers soms kan zijn.

Die interactie met medestudenten en docenten is een mix van uitdaging en beloning. In groepsprojecten draag ik vaak de hele lading naar de eindstreep, en word ik in mijn voortgang eigenlijk bestraft voor samenwerking, terwijl dat juist andersom zou moeten zijn. Toch zoom ik vooral graag in op de waarde van de vrijheid op de universiteit en de mogelijkheid om gelijkgestemden te vinden. Tussen mijn medestudenten zitten echte parels, en bij mijn docenten kan ik ontzettend lang blijven plakken om over van alles en nog wat te discussiëren. De academische vrijheid is fantastisch, en met een positieve houding en een vleugje nieuwsgierigheid is er ook wonderbaarlijk veel mogelijk.

Om mijn studiemateriaal interessant

te houden, omarm ik een voortdurend kritische houding en bijpassend onderzoek. Het helpt mij enorm om altijd te blijven vragen: 'Waarom? En waarom dat dan?' In het analyseren van onderzoek wil ik op zoek naar de onderliggende betekenis. Ik raad iedere student aan om lesstof te koppelen aan eigen interesse. Ik volg graag het nieuws, en het is fantastisch hoe ik mij blijf verbazen over hoe alles, van economie tot de neurowetenschappen, aspecten daarvan kan verklaren.

Perfectionisme is een andere factor die wel vaker gepaard gaat met hoogbegaafdheid, en ik ben geen uitzondering. Zelf heb ik lang van mijzelf geëist dat ik alles op mijn eigen houtje, dus zonder hulp, op het hoogste niveau deed. Maar ik heb geleerd om deze druk om te zetten in positieve energie en motivatie. Ik zie mijn hoogbegaafdheid als iets dat me in staat stelt om anderen te inspireren en bij te dragen aan mijn gemeenschap. Zo was ik in mijn provincie de jongste beleidsmaker

onderwijs ooit, en zit ik al jaren in de studentenvertegenwoordiging. Ik moedig andere hoogbegaafde studenten aan om hulp te durven vragen en om hun behoefte aan intellectuele uitdaging te omarmen. Het vragen om hulp betekent dat je weigert op te geven en op zoek bent naar alle mogelijke manieren om een obstakel te trotseren. Mijn eigen ervaringen hebben me geleerd dat het belangrijk is om een ondersteunend netwerk van medestudenten, docenten en mentoren te hebben die me kunnen helpen bij mijn academische en persoonlijke ontwikkeling. Ik ben er graag voor mijn netwerk; ik maak er werk van om iedereen om mij heen naar een hoger niveau te tillen.

“ *Vervreemding en hoogbegaafdheid gaan al mijn hele academische leven hand in hand.* ”